

FN MOTOL

2. LF UK

Moderní pacient v éře modulátorů:

nové perspektivy a výzvy
(nejen) pro pacienty

Mgr. Aneta Frajtová

Klinika rehabilitace a tělovýchovného
lékařství 2. LF UK a FN Motol

Nová medikace – nové výzvy

CFRD

Obezita

Poruchy
příjmu
potravy

Absence
spuť

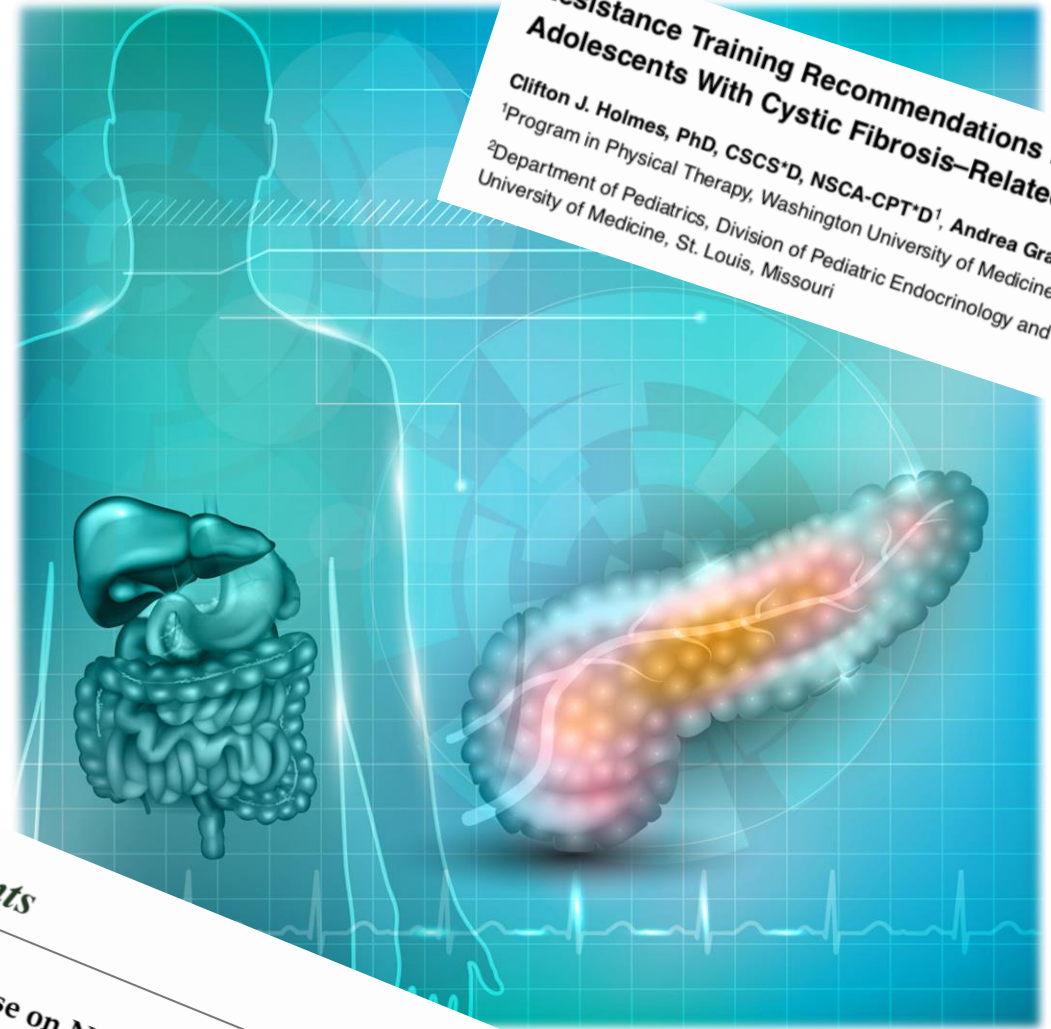
...

CFRD

= Cystic Fibrosis-Related Diabetes

= Diabetes mellitus vázaný na cystickou fibrózu

Resistance Training Recommendations for Children and Adolescents With Cystic Fibrosis-Related Diabetes
Clifton J. Holmes, PhD, CSCS*D, NSCA-CPT*D¹, Andrea Granados, MD²
¹Program in Physical Therapy, Washington University of Medicine, St. Louis, Missouri;
²Department of Pediatrics, Division of Pediatric Endocrinology and Diabetes, Washington University of Medicine, St. Louis, Missouri

DOI: 10.1111/dme.13652
Review Article
Unique challenges of cystic fibrosis-related diabetes
N. Bridges¹, R. Rowe² and R. I. G. Holt³
¹Chelsea and Westminster Hospital, London and the Royal Brompton Hospital, London, ²University Hospital of South Manchester, Manchester and ³Human Development and Health Academic Unit, Faculty of Medicine, University of Southampton, Southampton, UK
Accepted 17 April 2018
ELSEVIER
Journal of Cystic Fibrosis
journal homepage: www.elsevier.com/locate/jcf

nutrients
Systematic Review
Effects of Exercise on Nutritional Status in People with Cystic Fibrosis: A Systematic Review
William B. Nicolson¹, Julianna Bailey^{2,3}, Najlaa Z. Alotaibi⁴, Stefanie Krick^{2,3,*} and John D. Lowman^{3,4,*}
MDPI

Cystic fibrosis related diabetes: Nutrition and growth considerations
Beth A. Kaminski^{a,*}, Bracha K. Goldsweig^b, Aniket Sidhaye^c, Scott M. Blackman^d,
Teresa Schindler^e, Antoinette Moran^f
^aDepartment of Pediatrics, Division of Endocrinology, University Hospitals Rainbow Babies and Children's Hospital, 11100 Euclid Avenue, Cleveland, OH 44106, USA
^bChildren's Hospital and Medical Center, 8200 Dodge Street, Omaha, NE 68114, USA
^cDivision of Endocrinology, Diabetes and Metabolism, The Johns Hopkins University School of Medicine, 1830 E. Monument Street, Suite 333, Baltimore, MD 21287, USA
^dDivision of Pediatric Endocrinology, The Johns Hopkins University School of Medicine, 200 N. Wolfe Street, Room 3120, Baltimore, MD 21287, USA
^eDepartment of Pediatrics, Division of Pulmonology, University Hospitals Rainbow Babies and Children's Hospital, 11100 Euclid Avenue, Cleveland, OH 44106, USA
^fDepartment of Pediatrics, Division of Pediatric Endocrinology and Diabetes, University of Minnesota, East Building, Room MB671, 2450 Riverside Avenue, Minneapolis, MN 55455, USA

CFRD vs IGT

Porušená glukózová tolerance (PGT, IGT)

Prediabetes

Glykémie vyšší než hladina normy, ne však natolik, aby byla splněna diagnostická kritéria DM

Organismus nedostatečně reaguje na glukózovou zátěž

Cystic Fibrosis-Related Diabetes

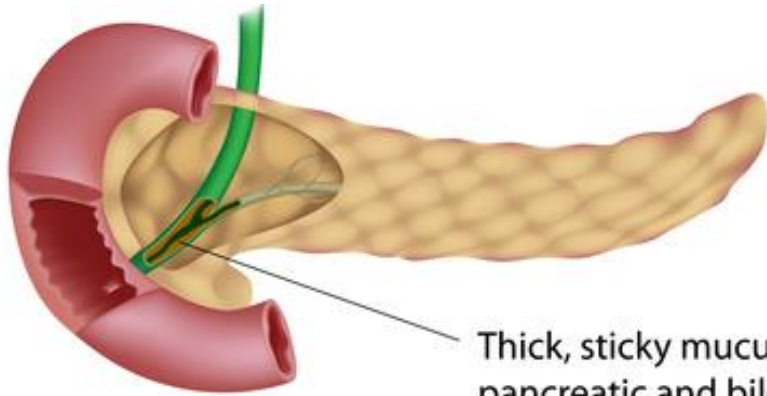
Vznik v důsledku inzulinopenie

Charakteristika: porušené a opožděné vylučování inzulinu

Rysy jak **DMI (inzulinopenie)**, tak **DMII (porušená dynamika sekrece inzulinu a inzulinová rezistence)**

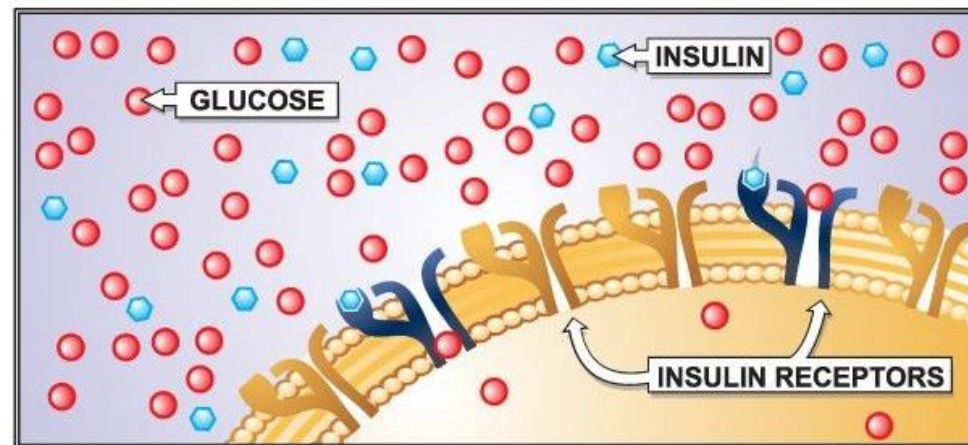
zároveň ale rozlišnost od obou typů

CFRD - patofyziologie

**Farmakoterapie
Prozánětlivý stav**

INSULIN RESISTANT CELL

CFRD - incidence

- Incidence: 2% u dětí s CF
19% u adolescentů s CF
40 – 50% dospělých jedinců s CF

Modulátory → nárůst incidence CFRD vzhledem ke „stárnutí“ CF populace

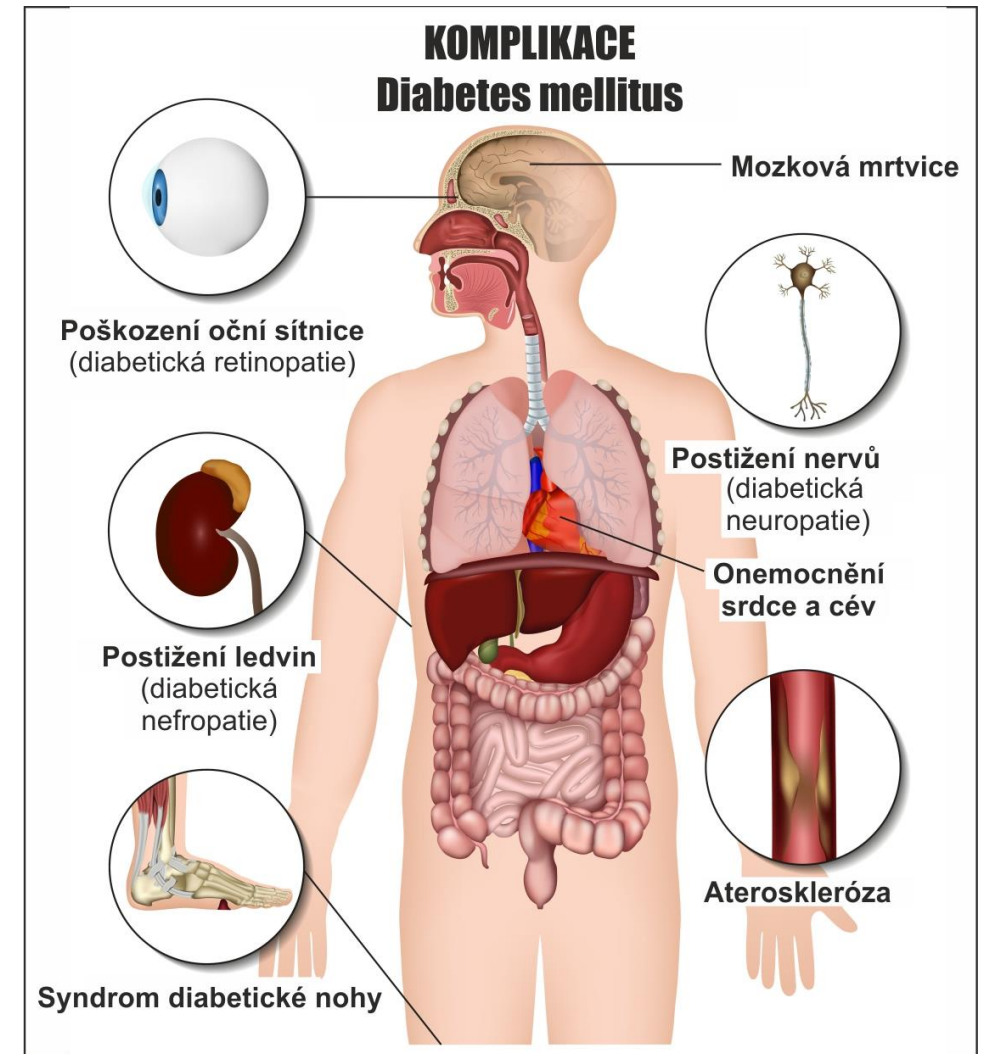
přidružené komplikace diabetu

Obecné komplikace DM

Mikrovaskulární komplikace = retinopatie, nefropatie, neuropatie

Makrovaskulární komplikace = ICHS, CMP, ICHDK

CFRD vs DMI/II

- CFRD vs DMI/DMI: typicky nezpůsobuje makrovaskulární komplikace (*Currie et al., 2017*)

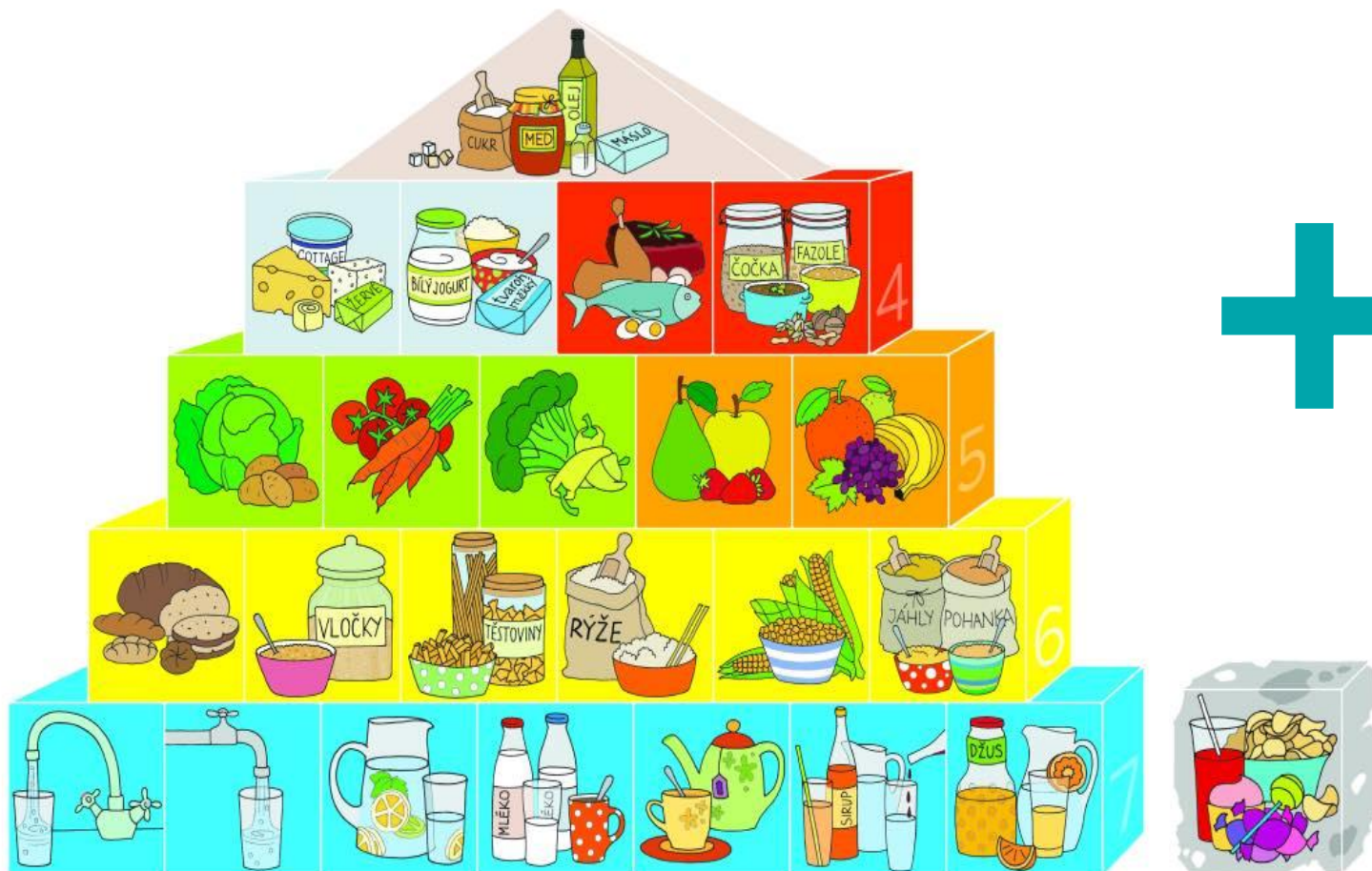
PREVENCE

Modulátorová léčba –
vyšší věk dožití, možné
makrovaskulární
komplikace?

CFRD – dietní opatření

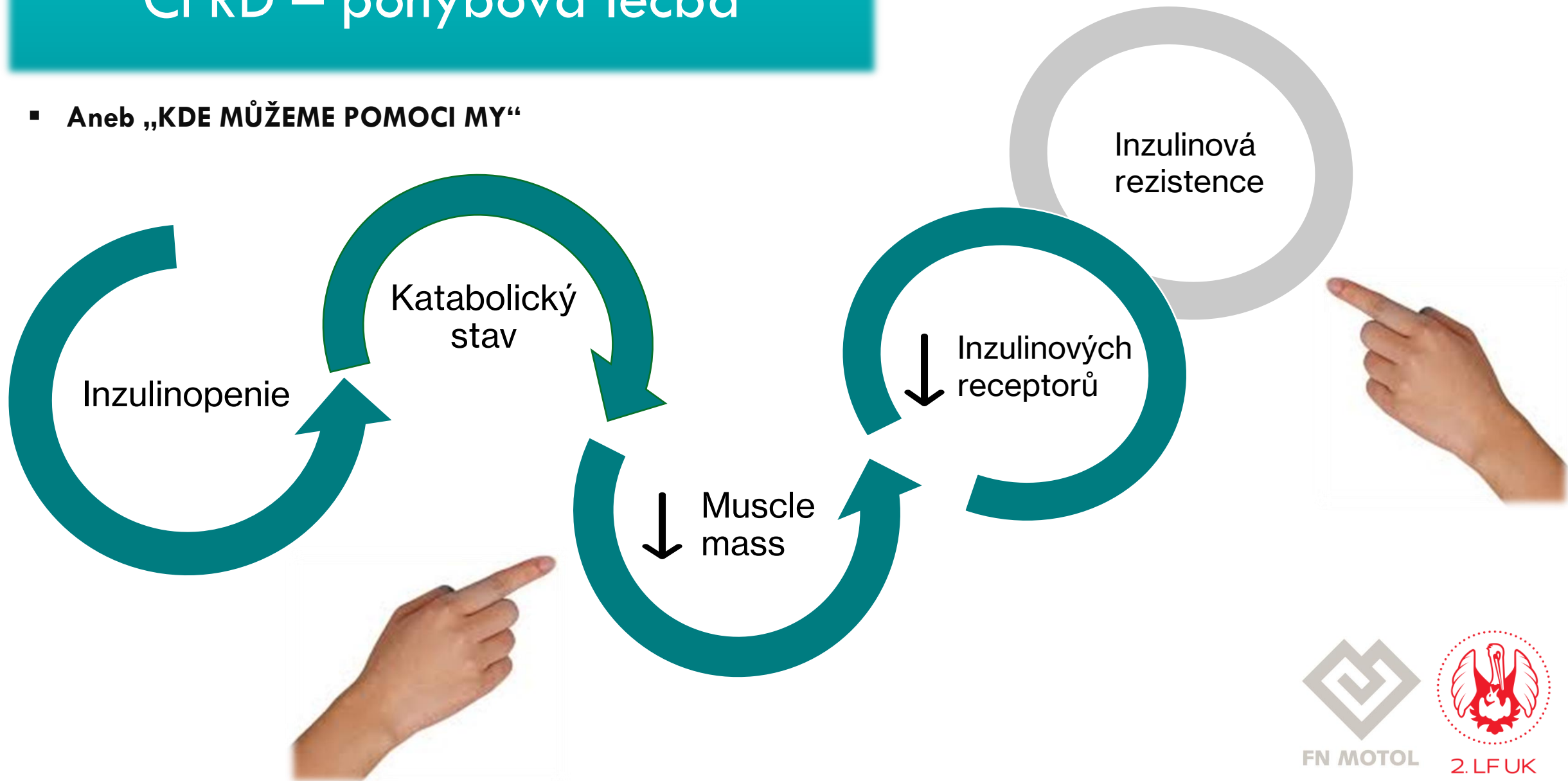
Uzpůsobení CF
problematice

CFRD – dietní opatření

CFRD – pohybová léčba

- Aneb „KDE MŮŽEME POMOCI MY“

CFRD – pohybová léčba

Aerobní trénink

Zcitlivění
inzulinových
receptorů

Snížení
inzulinorezistence
po určité době

CFRD – pohybová léčba

Odporový trénink

Zvýšení
svalové
hmoty

Zvýšení
množství
receptorů

Zlepšení
vstřebání
glukózy

CFRD – pohybová léčba

POHYBOVÁ AKTIVITA jako airway clearance technika

- Za splnění kritérií:

1. Doba trvání: > 20 min
2. Intenzita: hluboké zadýchání se
3. Přidání dechů / huffů / kontrolovaného kašle pro odstranění sekrece z DC

ZDROJ:

Saynor et al., ECFS konference,

Exercise as Airway Clearance - Routes to designing studies to examine whether exercise can replace ACT

Rotterdam, 2022

CFRD – pohybová léčba

- V případě výraznějšího navýšení množství pohybové aktivity – nutné na tuto skutečnost upozornit:

- 1. Ošetřujícího lékaře v CF centru**
- 2. Diabetologa**
- 3. Nutričního terapeuta**

Obezita

- Populace jedinců s CF: **historicky problematika malnutrice a podvýživy**
→ modulátorová léčba: **zlepšení celkového stavu včetně nutrice**

Výrazný nárůst rizika:

1. Obezity při normální váze (normal weight obesity)
  - ↑ množství tukové tkáně, BMI v normě
2. Přímé nadváhy / obezity

CF problematika

- Vyšší bazální / klidový metabolismus
- Dlouhodobě stav podvýživy, problematika malnutrice
- BMI: nezávislý prediktor morbidity a mortality u CF pacientů

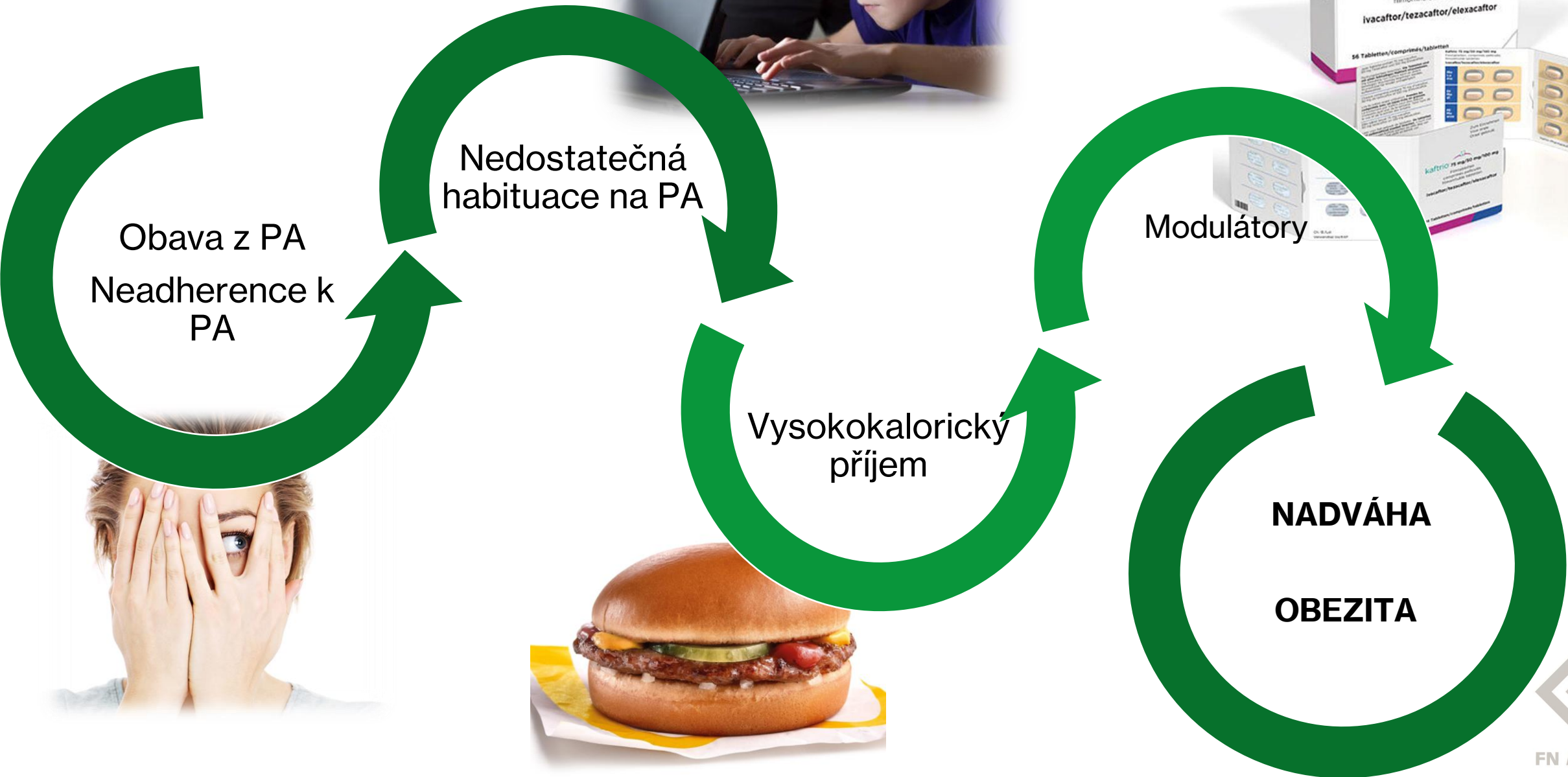

BMI

- Pacienti s CF s výraznější plicní manifestací onemocnění dosahují **vyšších koncentrací cirkulujících zánětlivých markerů** → **pojováno s úbytkem fat-free mass (FFM) a kostní denzity** (*Nicolson et al., 2022*)
- Nárůst důkazů, že **BMI nemusí plně reflektovat tělesné složení** – obzvláště pak rozdíl v rámci fat-mass a fat-free mass

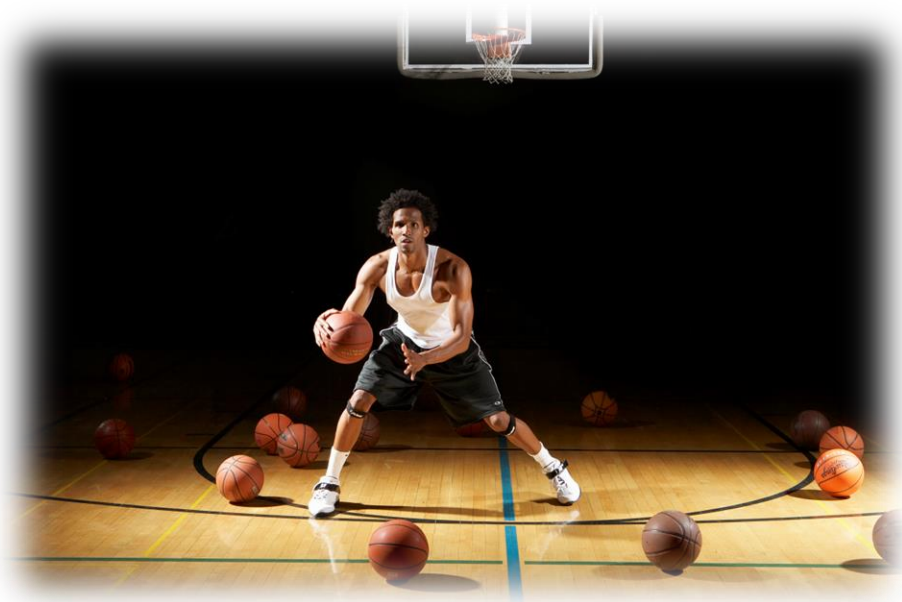
Obava z PA

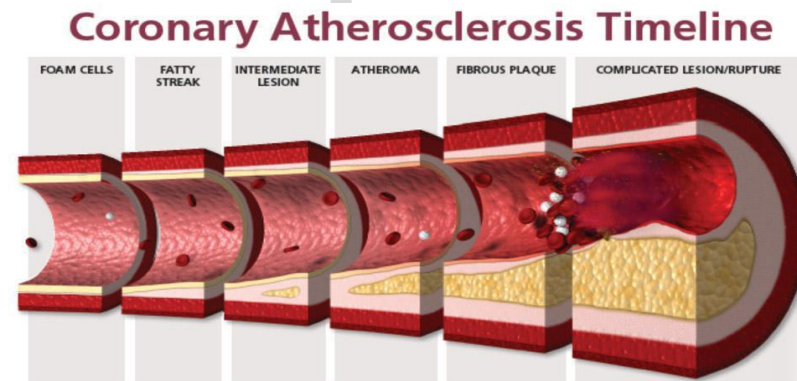
Obava z pohybové aktivity

Dle systematic review *Nicolson et al. (2022)* vede pohybová aktivita u dětí s CF k **pozitivním fyziologickým změnám bez negativního vlivu na jejich nutriční stav** – naopak v případě odporového tréninku dochází až ke zlepšení tělesného složení

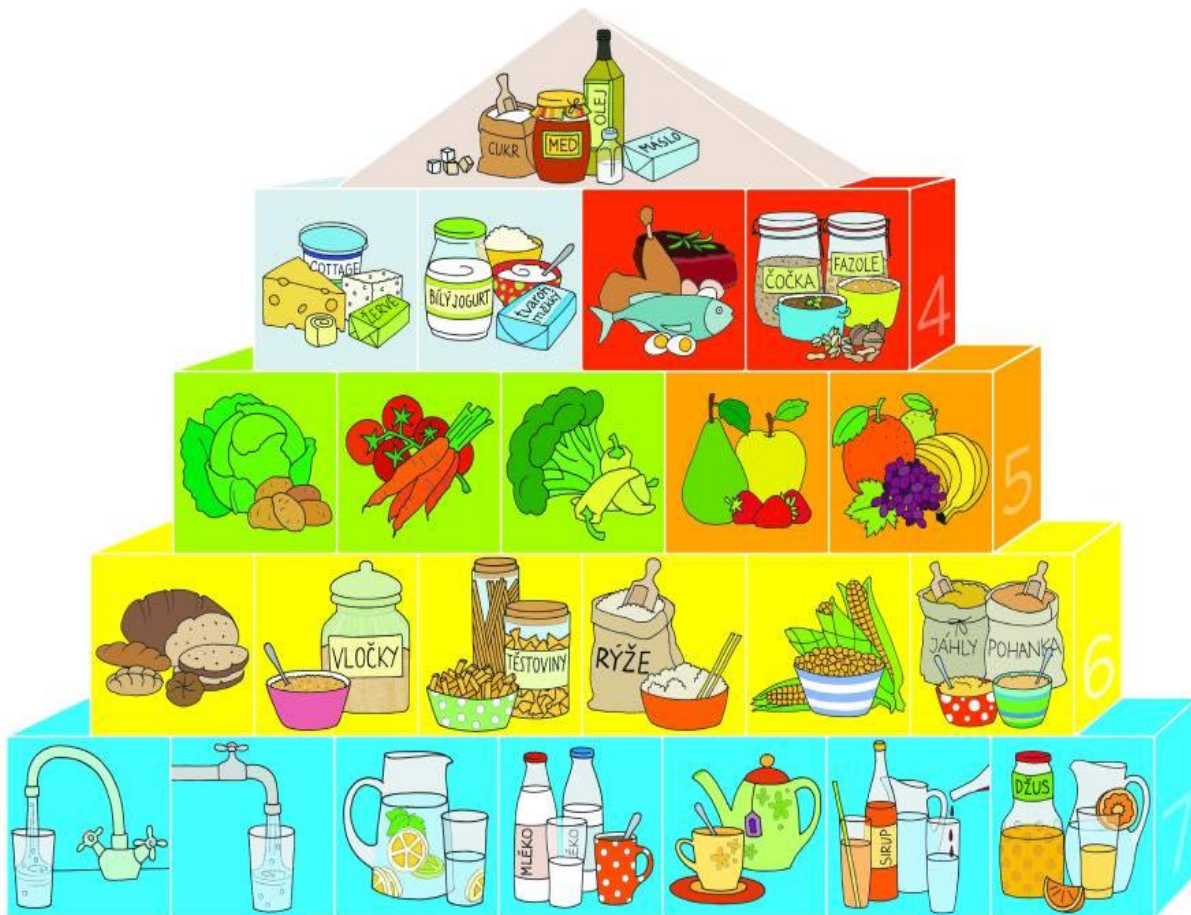

Negativní důsledky

- Zvýšené riziko KV onemocnění
- Diabetes mellitus 2. typu (inzulinrezistence)
- Obtíže pohybového aparátu
- Vyšší riziko vzniku karcinomu mammy, endometria a kolorektálního karcinomu

Nutriční hledisko

Uzpůsobení CF
problematice

Pohybová aktivita

Pohybová aktivita

- V případě potřeby neváhejte kontaktovat svého fyzioterapeuta:

- Kontakty:
  - cffyzio@fnmotol.cz
  - Emailem svého fyzioterapeuta vázaného k CF centru

- V případě váhání / obavy při volbě sportovní aktivity možné kontaktovat tělovýchovného lékaře:

- Kontakty:
  - jan.pokorny@fnmotol.cz

Ré

BMI nemusí plně reflektovat reálný zdravotní stav a nutriční zajištění jedince

Pozor na **NWO = Normal Weight Obesity**

Dle dostupných studií fyzická aktivita **nemá negativní vliv** na nutriční stav jedinců s CF

Obezita má **výrazně negativní dopad** na všechny systémy lidského těla a výrazně zvyšuje **morbidity a mortalitu** jedince

Poruchy příjmu potravy

„With the advent of highly effective modulator therapies, some patients are now concerned **about gaining too much weight.**“ (Nicolson et al., 2022)

Poruchy příjmu potravy

- Vyžadován vysokokalorický příjem
- Celoživotně hyperfokus na BMI, příjem potravy obecně
- Snížená chuť k jídlu z důvodu sinusitid / exacerbace onemocnění
- Zvýšené riziko výskytu deprese / úzkostí
- Často narušení „body image“

Modulátory

MOŽNÝ SNADNĚJŠÍ
NÁRŮST HMOTNOSTI

Poruchy příjmu potravy

? Poruchy příjmu potravy u CF popsány již dříve – možný nárůst při zvýšení hmotnosti díky modulátorové léčbě?

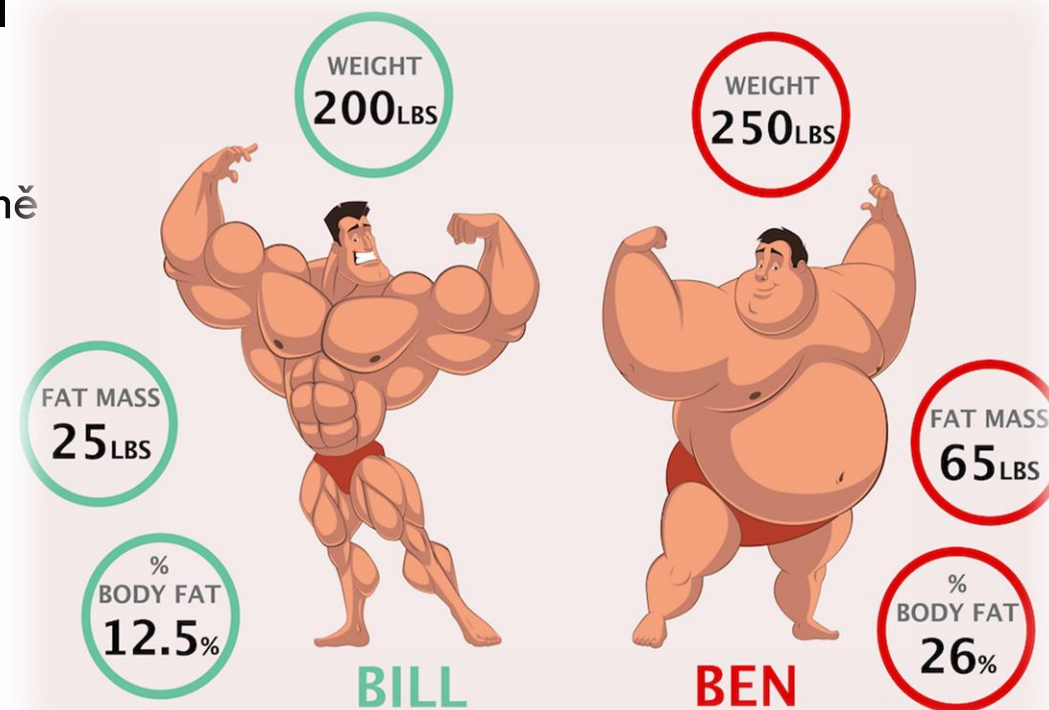
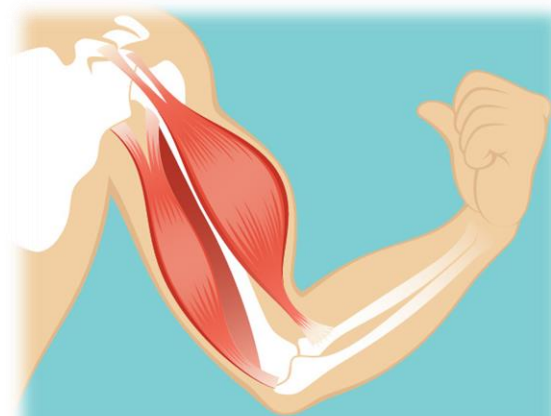
- Opatrnost ve volbě vhodných formulací i vzdáleně týkajících se tzv. body image

Poruchy příjmu potravy

- Při navýšení pohybové aktivity - obzvláště cílené na zvýšení svalové hmoty – možný nárůst hmotnosti a falešně vyššího BMI

1. Nutné na tento fakt upozornit
2. Vysvětlit rozdíl hmotnosti tukové a svalové tkáně
3. Vysvětlit opakovaně benefity PA

Absence sputa

- Modulátorová léčba – snížení produkce sputa až pocit absence sputa
- Nutný odběr sputa pro mikrobiologické zhodnocení
- Potřeba odběru tzv. **INDUKOVANÉHO SPUTA**

Indukované sputum

CO JE INDUKOVANÉ SPUTUM?

- Postup získání relevantního mikrobiologického vzorku z dolních dýchacích cest pacienta
- Využívá se u pacientů, kteří mají problém se spontánní expektorací sputa

Indukované sputum

JAK ODBĚR PROBÍHÁ?

1. Pohybová aktivita pro dostatečné „zadýchání se“
2. Inhalace hypertonického roztoku (obvykle silnějšího, než je běžný roztok)
3. Drenážní techniky pro očistu dýchacích cest
4. Evakuace sputa

Indukované sputum

CO K INDUKCI POTŘEBUJI?

- Inhalátor
- Inhalační roztok – silnější než běžně inhaluji + standardní (při nadměrné dráždivosti)
- Pomůcky používané k očištění dýchacích cest
- Sputovka
- Sportovní oblečení s výhodou

Samo-odběr sputa

JAK ODEBRAT CO NEJKVALITNĚJŠÍ SPUTUM V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ?

- Pohybová aktivita, kde se dostatečně „zadýchám“ – cca 10-15 min
- Kvalitní inhalace
- Důkladná očista dýchacích cest
- Vyplivnutí obsahu DÚ po i během drenáže – **i při pocitu absence sputa!!!!**

**THANK YOU FOR YOUR
ATTENTION**

Mgr. Aneta Frajtová

Klinika rehabilitace a tělovýchovného
lékařství 2. LF UK a FN Motol

Kontakt: aneta.frajtova@fnmotol.cz